

Vieläkö Lappi on erilainen?

Junantuoman politiikantutkijan näkökulma

PETRI KOIKKALAINEN, LAPIN YLIOPISTO

”Radikaalisuusakseli” (Jaakko Nousiainen)

Jo säätyvaltiopäivillä havaittiin, että Oulusta Viipuriin ulottuvan linjan **itä- ja pohjoispuolella äänestettiin** sekä oikeistosta että vasemmistosta **radikaalimpaa vaihtoehtoa**

=> Lapinkin valtapuolueita **Maalaisliitto-Keskusta** ja **SKDL-Vasemmistoliitto**

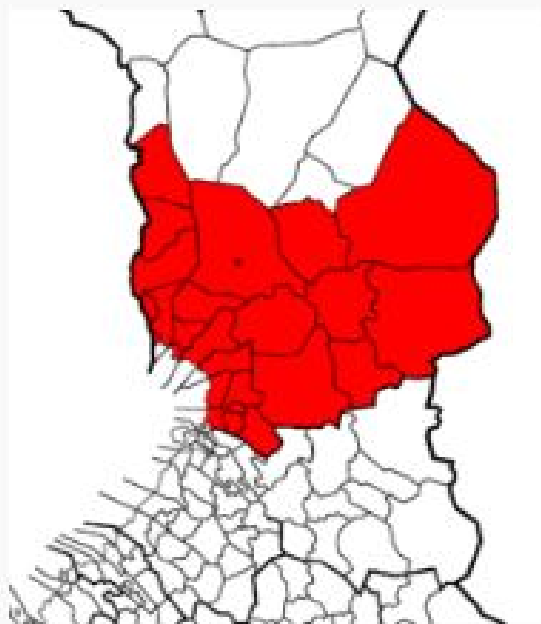
Korpikommunismi 1950-luvulla kansallisen ja kansainvälisen tason kysymys: mikä selitti radikalismien nousun harvaan asutuilla maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla?

Teoria radikaalisuusakselista on pitänyt pisimpään paikkansa Lapissa ja osissa Oulun lääniä – Lapissa Maalaisliitto-Keskusta ja SKDL-Vasemmistoliitto säilyttivät kärkipaikkansa vuodesta 1944”jytkyvaaleihin” 2011 saakka

Lappi on perinteinen ja hidastuikkeen...

Oulun läänin pohjoinen vaalipiiri

Alue Lapin eteläosa

Peräpohjola

Käytössä 1907–1939

Kansanedustajia 6–8

vaalit	paikat						
	Suom. Kok.	SDP	Nuor. Ed.	ML Kesk.	SSTP STPV	SPP	Muut
1907	4	1	1	--			
1908	2	2	1	1			
1909	2	2	1	1			
1910	1	2	1	2			
1911	1	2	1	2			
1913	1	2	1	2			
1916	2	2	--	2			
1917	1	2	1	3			
1919	--	2	--	5			
1922	1	--	--	4	2		
1924	1	--	--	4	2		
1927	1	--	--	5	2		
1929	1	--	--	5	2	--	
1930	1	1	--	6		--	
1933	--	1	--	5		1	1 ^a
1936	--	1	--	6		1	

^a Isänmaallinen kansanliike

vaalit	paikat					
	ML Kesk.	SDP	SKDL Vas.	Kok.	SMP PS	Muut
1939	5	2		--		
1945	4	1	2	1		
1948	4	1	2	1		
1951	3	1	3	1		
1954	4	1	3	1		
1958	3	1	4	1		
1962	4	--	3	1	--	1 ^a
1966	4	1	4	--	--	1 ^a
1970	3	1	3	1	1	
1972	3	1	3	1	1	
1975	4	1	3	1	--	
1979	3	1	3	1	--	
1983	4	1	1	1	--	1 ^b
1987	4	1	1	1	--	1 ^b
1991	5	1	2	--	--	
1995	4	1	2	1	--	
1999	4	1	2	1	--	
2003	3	1	2	1	--	
2007	3	1	2	1	--	
2011	3	1	1	1	1	
2015	4	1	1	--	1	
2019	3	1	1	1	1	

^a KP (1962), LKP (1966)

^b Tennila (1983), Deva (1987)

...mutta tarkemmin katsoen valmis muutoksiin

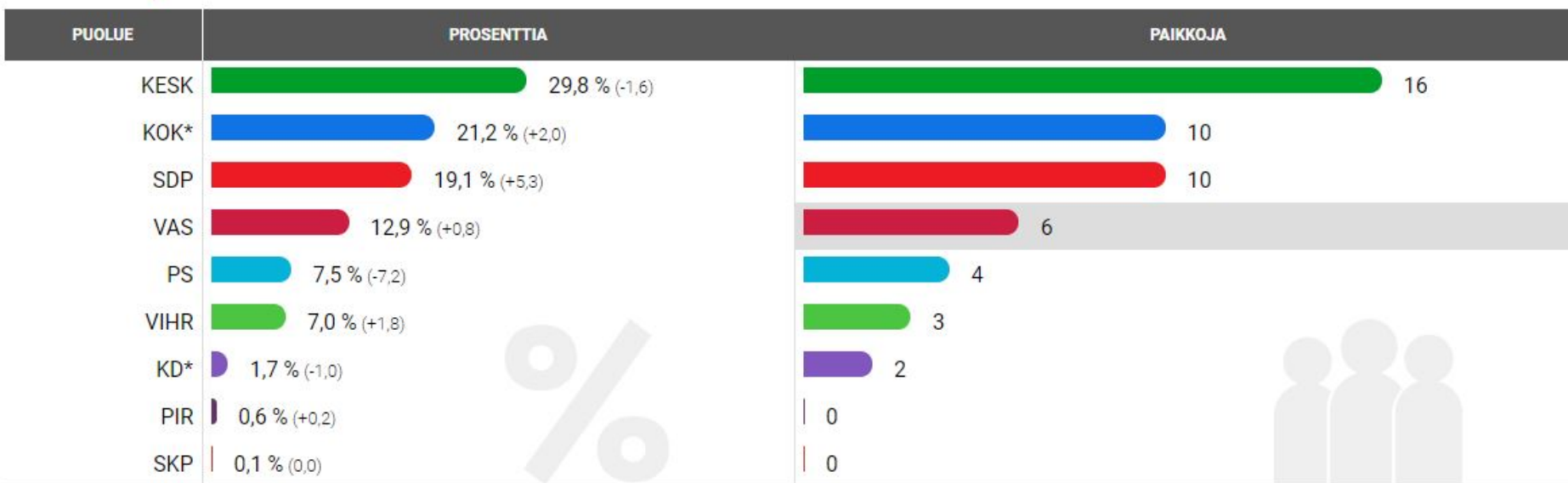

- * Protestiäänestämisen perinne: vanhojen valtapuoleiden Keskustan ja Vasemmistoliiton kannatus aaltoillut esimerkiksi hallitus–oppositio-asetelman mukaan.
- * Perussuomalaisten jytky 2011 toteutui Lapissa samassa mittakaavassa kuin koko maassa, vaikka useiden kommentaattoreiden mukaan puolueessa ”ei ollut ketään ketä äänestää”.
- * Pienessä vaalipiirissä vaalimatematiikka asettaa haasteen uusille ryhmille. Tämä ei kuitenkaan estänyt Perussuomalaisten läpilyöntiä 2011 eduskuntavaaleissa, mutta vei Vihreiltä paikan 2019.
- * Kaupunkeja, erityisesti yliopistokaupunkeja, pidetään muutosvoimana. Tämä pitää paikkansa osittain, muttei yksiselitteisesti.

Puolueiden kannatus - Rovaniemi

Vaalitulos

Laajat tiedot

* Vaaliliitot tässä kunnassa: KOK+KD

Sukupuolijakauma

MIEHIÄ 61 % - NAISIA 39 %

Keski-ikä

Valtuustossa 51 paikkaa

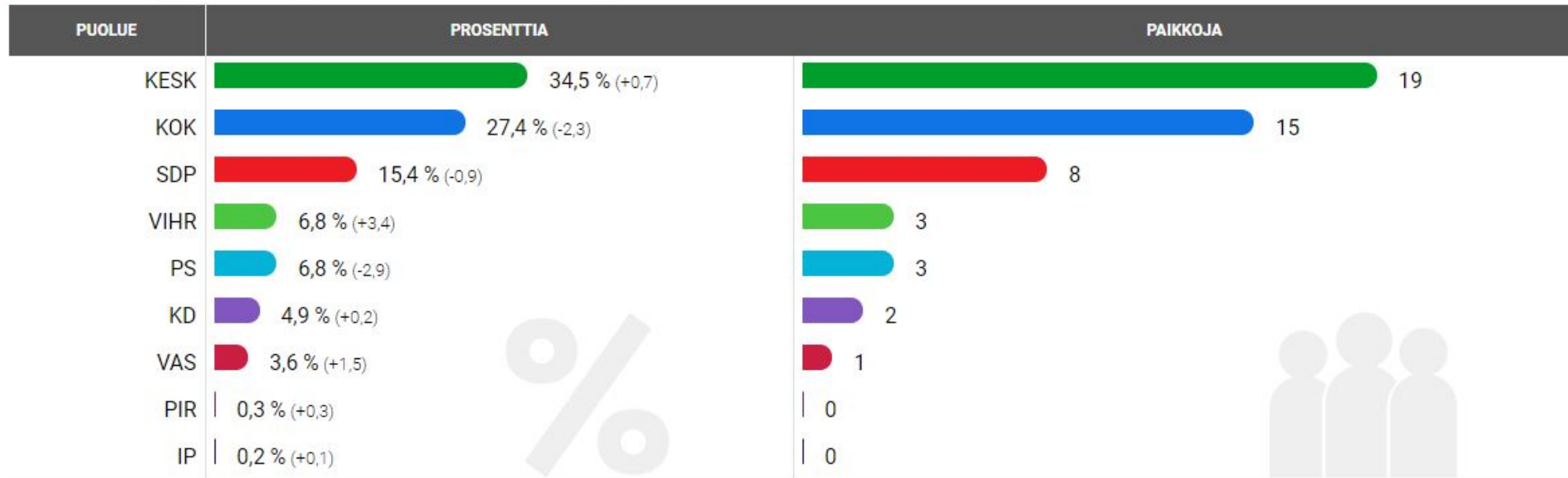
UUSIA: 24 (47 %)

UUDELLEEN VALITTUJA: 27 (53 %)

Puolueiden kannatus - Seinäjoki

Vaalitulos

Laajat tiedot

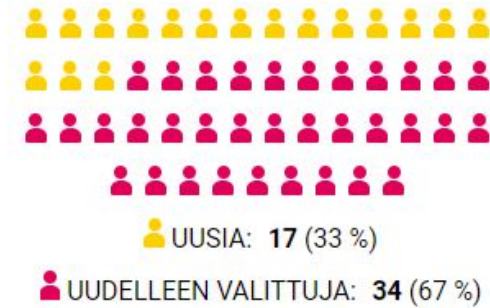
Sukupuolijakauma

Keski-ikä

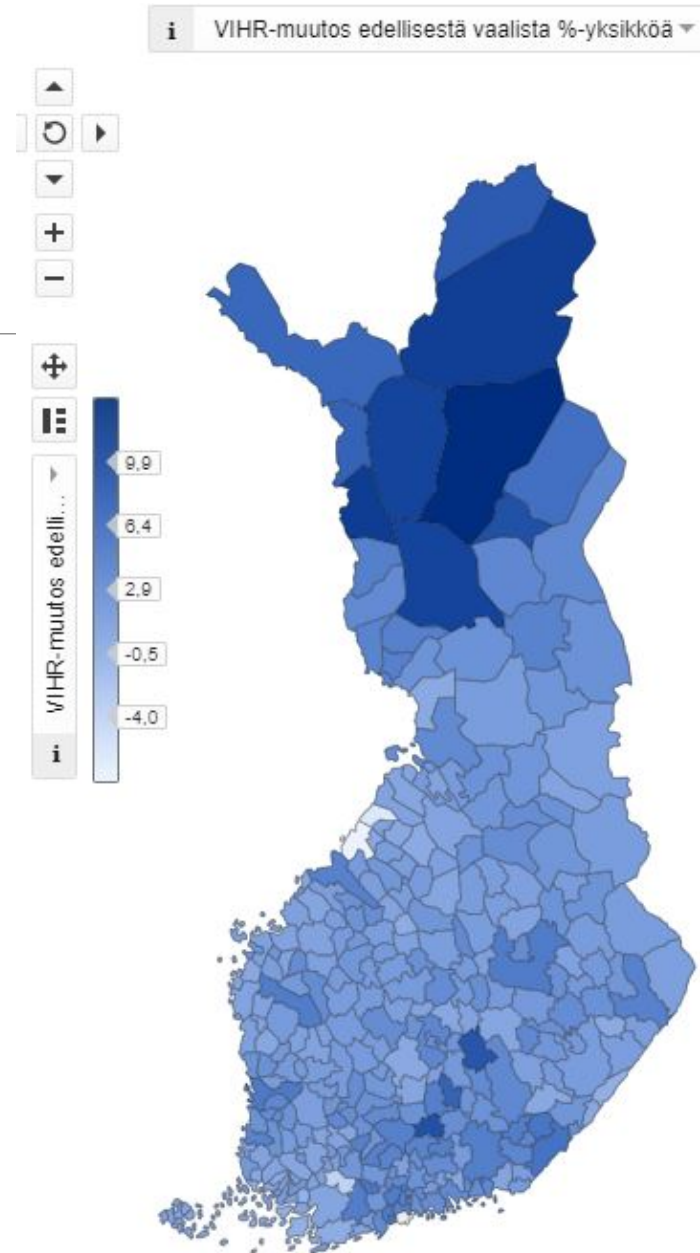
Valtuustossa 51 paikkaa

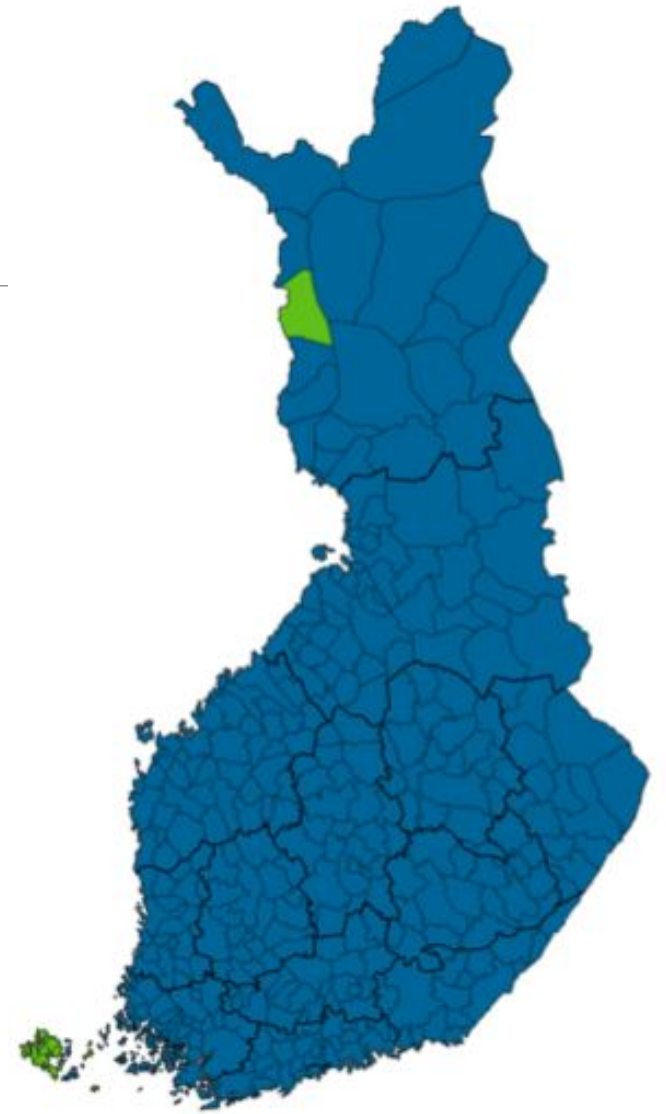

EK-vaalit 2019: Vihreiden kannatuksen muutos

Henkilökysymykset suuressa roolissa

- * Valtakunnan mitassa huomattavia ääniharavia erityisesti suhteutettuna vaalipiirin kokoon, esimerkiksi Paavo Väyrynen, Esko-Juhani Tennilä
- * Vuoden 2015 ja 2019 ek-vaaleissa eniten ääniä saanut eduskunnan ulkopuolelle jäänyt ehdokas oli lappilainen (Heikki Autto 6262 ääntä, Riikka Karppinen 7818 ääntä – myös 3. eniten ääniä saanut Vihreiden ehdokas koko maassa)
- * Äänten alueellisen keskittämisen perinne, esim. Meri-Lappi vs. Rovaniemi
- * Etelän ja pohjoisen vastakkainasettelu ajoittainen vastakkainasettelu vaatii poliitikolta reipasotteisuutta?
- * Henkilökohtainen särmikkyys, kriittisyys, jopa änkyrämäisyys mainitaan usein ”tyypillisen” lappilaispoliitikon ominaisuutena. Ja siitä äänestäjät näyttävät palkitsevan!

Maan hallituksissa kokoaan suurempi

- * Väkilukuun suhteutettuna hallituksessa pitäisi olla noin puolikas lappilainen ministeri. Viimeisten 40 vuoden aikana tämä odotusarvo on yli tuplattu, mutta viime aikoina entistä niukemmin.
- * Sorsan II hallituksessa 1977–79 oli kolme lappilaista ministeriä. Vielä Ahon hallituksessa ja Lipposen II hallituksessa heitä oli kaksi.
- * Nykytilanteessakin ”yliedustus”: Katri Kulmuni on valtiovarainministeri ja Sanna Marinin hallituksen varapäämies.

Paikallisidentiteettiä korostava

- * Paikalliset teemat korostuneita erityisesti vaalikampanjoinnissa
- * Lapin erityisyys ja olosuhteet, ”Lapin puolustaminen”
- * Aidon lappilaisuuden henkilökohtainen esiintuominen koetaan tärkeäksi
- * Ylivoimainen enemmistö Lapin kansanedustajista on ollut **syntyperäisiä lappilaisia**, selkeästi ”muualta tullutta” ei tule heti edes mieleen...

LAPIN PUOLUSTAJA

Mikko Kärnä

Mikko Kärnä on 39-vuotias kansanedustaja, Lapin ja lappilaisten puolustaja, kapteeni EVP, isä sekä intohimoinen eräharrastaja ja amatöörikokki.

Mie olen Riikka,
25-vuotias kunnanvaltuutettu,
ympäristövaikuttaja ja
reservin kersantti Lapista.

Haluan antaa Lapille sekä sen luonnolle ja ihmisille takaisin edes osan siitä kaikesta, mitä olen niiltä saanut. Lappi tarvitsee puolustajan, joka tekee työtä suurella sydämellä.

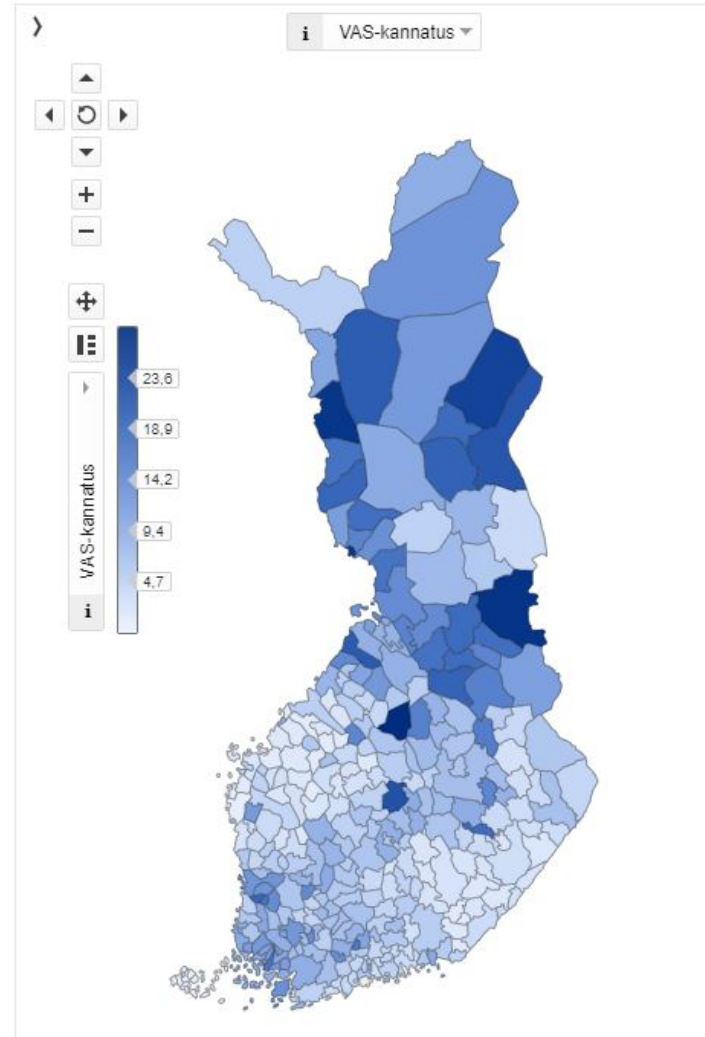
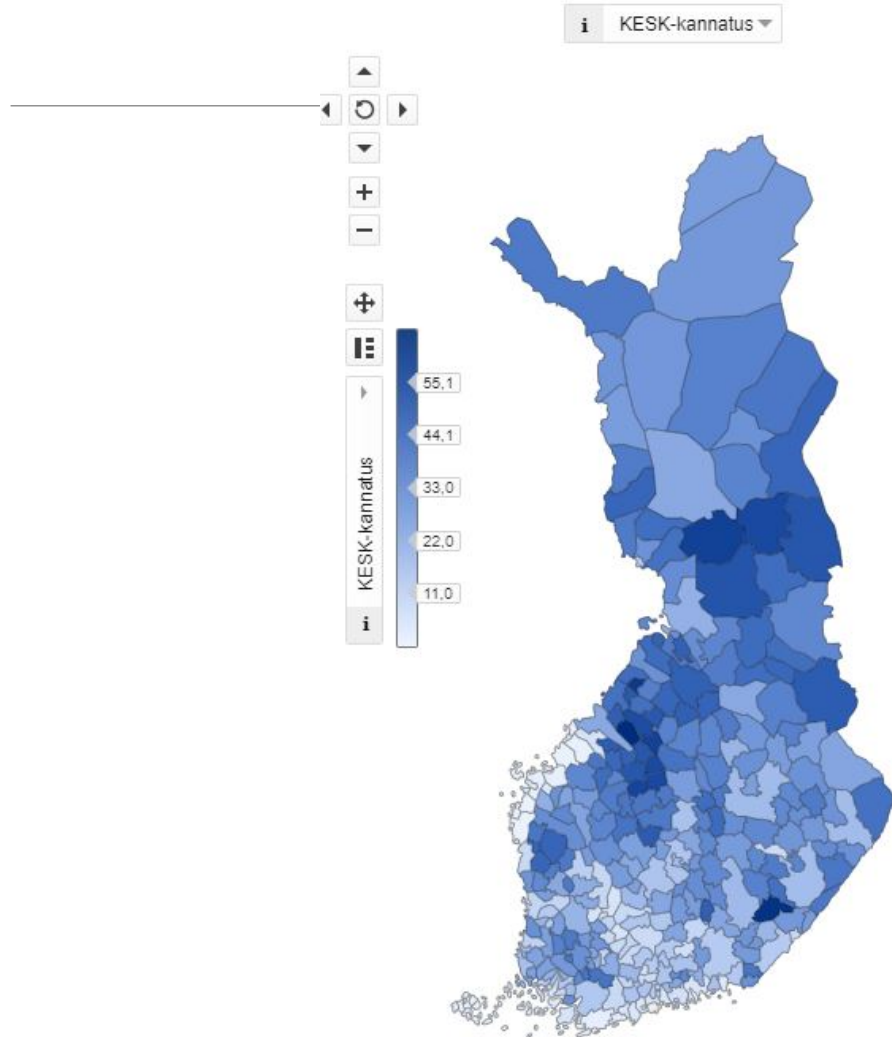
Ovatko lappilaispoliitikot imagonsa vankeja?

- * Pakottaako ”Lapin puolustaminen” ja autenttisuuden vaatimus ehdokkaita liikaa samaan muottiin?
- * Jos poliitikko saa parhaiten kansansuosiota keskittymällä lähinnä alueellisiin kysymyksiin, tuleeeko suhteesta muihin politiikka-alueisiin passiivinen tai pinnallinen?
- * Lainsäädännöstä vain murto-osa on suoraan aluepolitiikkaa tai erityisesti ”Lapin asioita” koskevaa
- * Kuka on seuraava raskaan valtakunnallisen sarjan lappilainen yleispoliitikko?

Mutta: Lappi on kaukana yhdenmukaisesta

Erot maakunnan sisällä voivat olla suurempia kuin Suomen alueiden välillä.

Taulukot ja kuvat: Yle, Tilastokeskus, Wikipedia, poliitikkojen kotisivut

---